

סיכום פעילות צוות החשיבה לשנת הלימודים תשע"ז

שם הצוות: התנועה של הגוף כבסיס ללמידה בגיל הרך

מרכזות: ד"ר אלה שובל ומיכל טל,

המכללה לחינוך גופני ולספורט ע"ש זינמן במכון וינגייט

מבוא

על אף המחקר העשיר העוסק בתרומת התנועה לבריאות, ללמידה, להתפתחות, ליחסים החברתיים ולאקלים הגן, החינוך הגופני בגיל הרך לוקה בחסר: לא מתקיימת הכשרה מתאימה לגננות; גננות רבות לא מאפשרות לילדים תנועה מספקת; אין תקן למורה מקצועי בגנים; והוראת החינוך הגופני מתבצע על ידי גופים פרטיים ולא מספיק מקצועיים. נראה שיש צורך בשינוי עמוק ומשמעותי. צוות החשיבה מנסה מצד אחד ללמוד ולהציג את המחקר הקיים בתחום, ומצד שני לחשוב כיצד ניתן לבנות את השינוי הנחוץ.

מטרות צוות החשיבה

מטרתו העיקרית של הצוות היא כתיבת מסמך בנושא תרומתה של התנועה בגיל הרך, בהיבטים שלהלן: בריאות, למידה מוטורית ותפיסה, למידה חברתית וקוגניטיבית, אקלים הגן וחיי היום-יום בגן, ושילוב ילדים עם צרכים מיוחדים.

המסמך יכלול שני פרקים מרכזיים:

א. סקירת הספרות המחקרית העוסקת בקשר בין התנועה, הפעילות גופנית והחינוך גופני בגיל הרך (גילאי 6-3) לבין מדדי בריאות, התפתחות מוטורית, כישורים חברתיים ואישיים-רגשיים, כישורים קוגניטיביים, אקלים הגן ושילוב ילדים עם צרכים מיוחדים (חמישה תת-צוותים יכתבו על נושאים שונים).

ב. המלצות יישומיות הנובעות מסקר הספרות.

מתוך המסמך המרכזי ייגזרו מסמכים קצרים יותר המכוונים לאוכלוסיות ספציפיות: לקובעי המדיניות במערכת החינוך, לשדרת הפיקוח בחינוך הקדם-יסודי, לגננות, לאנשי החינוך הגופני בחינוך הקדם-יסודי, ולמכללות להכשרת גננות ומורים לחינוך גופני בגיל הרך.

תכנית כללית של צוות החשיבה לשנת הלימודים תשע"ח

בשנת הלימודים תשע"ח יכתבו המסמך המרכזי ומסמכי המשנה. תכניתנו היא שבסיום שנת הלימודים הבאה יהיו בידינו מסמכים מוכנים.

עשרה מחברי הצוות התנדבו להיות כותבים פעילים של המסמכים. נעשתה חלוקת תפקידים מדוקדקת כדי שניתן יהיה לכתוב במהלך הקיץ.

סיכום פעילות לשנת הלימודים תשע"ז

יעדים שהוצבו לשנת הלימודים תשע"ז

1. במסגרת הצוותים - המשך גיבוש כתיבת הפרקים, המבוססים על מחקר ותאוריה.
2. כתיבת המלצות יישומיות לכל אחד מחמשת פרקי המסמך.

סיכום פעילות

1. התקיימו מפגשי צוות, והוצגו מאמרים וחלקי פרקים בכוונה ללמוד ולקבל תמונה רחבה של הספרות.
2. הוזמנו מרצים אורחים שעסקו בתחומים שבהם היו לנו לבטים, ובהם: מוזיקה ותנועה; הידע החדש שמביא מחקר המוח על חשיבות התנועה בגיל הרך:
 - הניירולוגית ד"ר בלה קוטיק הרצתה על סינתזה סימולטנית וסינתזה עוקבת.
 - ד"ר עידית סולקין הרצתה על מקומה של המדיה בחיי הילדים ועל הדרך שבה ילדים לומדים באמצעותה בהקשרים של מוזיקה, שירי משחק ותנועה.
3. נקבעו קריטריונים אחידים לאופן כתיבת המסמך המסכם ולדגשים שיוצגו בו (ראו נספח 1 - המלצות לאופן כתיבת המסמך).
4. נאספו נתונים כמותיים על מחקרים העוסקים בתרומה של התנועה (ראו נספח 2 - טופס אקסל לריכוז נתוני מאמרים - טיוטה).
5. טל שריר הרצה על ארגון סביבה תנועתית בגן הילדים ללמידה בכל תחומי ההתפתחות.
6. נערכו דיונים על נושאים מחקרים ופרקטיים, הבעייתיות והמצב בשטח: מחקרים קיימים ומחקרים חסרים, התנאים בגני הילדים, מצב החינוך הגופני בגני הילדים.
7. נוסחה טיוטת המלצות יישומיות לכל אחד מתתי-הפרקים (ראו נספח 3 - טיוטת המלצות יישומיות לחמשת פרקי החוברת).
8. תתי-הצוותים קיימו מפגשים עצמאיים ושוטפים לצורכי כתיבה והכנסת נתוני מחקרים לטבלת האקסל.
 - צוות 1: תרומת התנועה בגיל הרך לבריאות
 - צוות 2: תרומת התנועה להתפתחות תפיסתית ומוטורית מיטבית
 - צוות 3: תרומת התנועה ללמידה
 - צוות 4: תרומת התנועה בגן לילדים ולגננת
 - צוות 5: תרומת התנועה לשילוב ילדים בעלי צרכים מיוחדים בגן

מסמך/מסמכים/תוצר/תוצרים שפותחו במסגרת צוות החשיבה

- המלצות לאופן כתיבת המסמך (ראו נספח 1)
- טופס אקסל לריכוז נתוני מאמרים - טיוטה (ראו נספח 2)

- טיוטת המלצות יישומיות לחמשת פרקי החוברת (ראו נספח 3)

בסימן אישי

ראשית כול נבקש להודות על הליווי המסור מטעם מכון מופ"ת, אשר אפשר לנו קשר ישיר וזמין עם רות סרלין ועם מזכירות המחלקה לכל עניין ונושא, מקצועי וארגוני כאחד. משתתפי צוות החשיבה גילו אכפתיות ומעורבות רבה בשאלות שעסקו בהן. בשתי שנות הפעילות של הצוות ניכר היה שלרבים מחבריו היה חשוב לקבל מקום להביע את דעתם המקצועית והאישית, להשמיע, לשמוע, לחשוב ביחד ולהיות שותפים בתהליך. האווירה במפגשים הייתה מפרה והחברים השתתפו מתוך אהבה למקצוע ורצון להשפיע ולשנות. כ-80% מאלו שהתחילו איתנו נשארו פעילים מלאים, לקחו על עצמם תפקיד והיו מעורבים בכתובה ובשיח. אלה התקיימו כל העת - גם מחוץ למפגשי הפורום הרשמיים. העבודה שלנו התנהלה בצוות הרחב ובתתי-הצוותים, בד בבד. דרך עבודה זו הוכחה כיעילה וכמגבירה שותפות ואחריות הדדית, ואף זימנה לרבים מחברי הצוות אפשרות ליצירת קשרי עבודה מקצועיים ומצמיחים.